בס"ד

פרשת השבוע

משפטים

"השלמות והחופש"

■ **שי שחם**

פרשתנו מגיעה מיד לאחר "מתן תורה", ובשונה מעשרת הדיברות, או יותר נכון כהשלמה להן, פרשת "משפטים" נכנסת לכל מיני פינות חשוכות בחיי היום-יום.

נכון, שכמעט בלתי אפשרי, להצליח לעמוד ברצון לשלמות אותו מגלה התורה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל על כך: "אין צדיק בארץ, שיעשה טוב ולא יחטא". יש צדיק בשמיים שיכול לא לפספס, אבל צדיק בארץ, שרוצה לחיות עם השכינה, שהיא סוד הארץ, ורוצה לעשות טוב, אין אפשרות שלא יחטא, כמו "להחטיא את המטרה", אין מצב לא לדייק לפעמים.

כי הדיוק של השכינה, הוא כל-כך מדויק, והוא בנוי כך, שאין צדיק שיהיה מושלם בעיניו.

הוא חייב לתת התנגדות לכל אחד, ולעודד אותו תמיד, לשאוף ליותר.

ונכון, שיש בתוכנו חלק, שמואס באותו רצון לשלמות, ואותו דקדוק אין-סופי. ולמרות שגם הוא רוצה שלמות, אבל נמאס לו שכל הזמן מזכירים לו את חסרונותיו.

המאבק הנ"ל, בין הרצון לשלמות, ובין הרצון שיניחו לנו לחיות, מבלי להזכיר לנו את חסרונותינו, הוא מאבק עתיק יומין, שמתרחש בתוך כל אחד. ועל-פי ספרי הקבלה הוא מתרחש בין הלב שלנו ובין הנפש שלנו, שהן סוד אמא ובת.

ומכיוון שעל-פי פנימיות הדברים, שתיהן בסוד "השכינה", שכאמור נותנת התנגדות לנשמות, "עזר כנגדו". לכן הן ימשיכו בכך, עד שיזכירו להן למה הן עושות את זה, מה התכלית בכך, והאם התכלית הנ"ל הושגה.

אך בינתיים, לפני שנעצור את המחלוקת לגמרי, ניתן להגדיל ולחזק את מידת השלום. לא לבחור בשכל שלנו רק צד אחד, אלא לנסות לא להזניח, לא את הלב שרוצה שלמות, ולא את הנפש שרוצה חופש.

זה לא אומר לתת "להן" תמיד מה שהן רוצות, אבל זה כן אומר להקשיב, לחשוב במוח שלנו, איך לנסות ולשלב בין הרצונות הסותרים, לנסות למצוא את עמק השווה.

ואם לא מצליחים, כי באמת כמו שאמרנו זה בנוי כך שלא ממש נצליח, זה לא נורא.

כי מי שבאמת מכיר אישה, יודע, שמה שהיא באמת רוצה, זה לא שיצליחו לפתור את כל מה שכואב לה.
אלא פשוט שיקשיבו לה עם כל הלב.

שבת שלום ומבורכת.

ערך

יורם מארק-רייך

דפנה מוריה
■ צילום: אלבום משפחתי

מתוך התערוכה ■ צילום: רן ארדה

מפגש עם המימד הרביעי

האמנית דפנה מוריה תפתח מחר את תערוכת ציוריה בגלריה עין הוד

■ התערוכה "Transition" עוסקת בתחום הביניים שבין דמיון למציאות ובין המודע ללא מודע

מחר, שבת, בשעה 11:00, תיפתח בגלריה עין הוד תערוכת ציוריה של האמנית דפנה מוריה, "Transition", העוסקת בתחום הביניים שבין דמיון למציאות ובין המודע ללא מודע. דפנה מסרה כי יצירותיה הן תוצר של שיט אל המעמקים, וכל יצירה היא פרי של מסע לעולם אחר. המצע המונומנטלי של ציוריה מותאם לאורכו ולעומקו של המסע, וכל גורם חדש המופיע בציור שואף להתרבות, להתפרש להשתלט על שטחים אחרים, בקצב ובתנועה האופייניים לו.

את שם התערוכה הציעה דניאלה טלמור, שאוצרת אותה. טלמור אצרה גם את התערוכה שהציגה מוריה לפני כשנתיים בגלריה החדשה בבית אבא חושי, בה הוצגו עשרות ציורים פיגורטיביים המתארים התרחשות יומיומית דינמית ומשתנה המתחוללת לאורך זמן במרחב נתון ובפורמט קבוע.

"הציור בשבילי הוא שיוט במעמקים, ברמות פילוסופיות", אומרת דפנה מוריה, "וקצת קשה לי לתרגם את זה למילים באופן שיהיה נגיש וברור למאזין. בתערוכה הנוכחית נעלמו הדמויות, שאפשר היה לפגוש בתערוכה ההיא בבית אבא חושי, ונשאר העיסוק במרחב ובזמן, בלי התחברות להתרחשות היומית הקונקרטית".

דפנה נולדה בארה"ב וגדלה בישראל, במרכז הארץ. היא למדה ועסקה בהנדסת מערכות מידע, למדה גם פסיכולוגיה, והיא מרצה בכירה בתחום הטיפול באמנות. בימים אלה היא מייסדת את המרכז למחקר ושינוי באמצעות אמנות. היא מאמינה כי בכוחה של האמנות ליצור חיבור בין המודע ללא מודע, ולשם כך היא משייטת עם מטופלים, סטודנטים ומודרכים במעמקי התודעה, תוך חתירה אל מעמקי הנפש והחוויה. ביצירתה היא בוחנת את הכוח הבלתי מילולי של היצירה, ומעודדת את הצופה להישאר במישור המטאפורי, בלי לתרגם את הדימוי למילים. כאשר היא מניחה לגורמים בציור להתרחש מעצמם, נוצר על הבד משחק בין הציור להתפתחויות המתהוות בו. בתהליך העבודה על התבניות המתוכננות מפציעים לפתע גורמים חדשים, בלתי מתוכננים, הכובשים שטחים בציור ומטביעים על הבד יופי אסתטי צבעוני, מרחב של זמן, חלון אל הנפש.

המפגש הראשון שלה עם כן הציור התרחש כבר בילדותה, כאשר הייתה מגיעה לבקר את סבא שלה בחיפה, ומתבוננת בו בעת שצייר. הסבדיף לא להציג את ציוריו בתערוכה, אבל הותיר אצל נכדתו זיכרון מתוק של צבעים שמתערבב לה עם ריח האורנים.

דפנה מעידה על עצמה שמאז ומתמיד היא ציירה להנאתה, אבל את העבודות השאירה בצד בבית. ביום הולדתה ה–30 חל המפנה, כאשר בעלה הפתיע אותה עם ספר שהדפיס עבורה, ובו צילומי עבודותיה שליקט ואהב במיוחד. מאז היא הספיקה להציג בלא מעט תערוכות יחיד ותערוכות קבוצתיות בארץ ובעולם.

דפנה: "יש לי סטודיו שהוא נפרד מהבית, ואני מגיעה אליו כמעט כל יום. העבודה שלי שם מתחלקת למחקר ולציור. המחקר עוסק בתהליכי חשיבה ואמנות. אני מציירת כל הזמן. תמיד אני באמצע ציור כלשהו, וגם כשאני מחוץ לסטודיו, המחשבות על הציור שבעבודה באותו זמן מעסיקות אותי. אני לא זקוקה למוזה. אני תמיד במצב של חוסר זמן, כך שברגע שמתפנה לי זמן, הציור ממש פורץ ממני. גם בתקופות שנדמה לי שאני לא מציירת, אני עושה עבודה קטנה פה ועבודה קטנה שם, ואחר–כך אני מגלה שהצטברו לא מעט עבודות. לשמחתי, פרץ היצירה לא חדל אף פעם..."

"המפגש הראשון עם הציור של מוריה מתאפיין בעומס של צורות וצבעים המזמינים את הצופה לתהליך איטי של פיענוח", כותבת דניאלה טלמור. "להתבוננות חוזרת המגלה בכל פעם היבט חדש: צורה, צבע, שביל או תובנה חדשים. התבוננות נוספת מגלה את השכבות השונות של הציור, את האינטראקציה המתקיימת ביניהן או נעדרת מהן, ואת כיווני התנועה והמקצבים השונים".

בתערוכה יוצגו כעשרה ציורים על גבי בדים גדולי ממדים. הציורים צבעוניים מאוד ומבטאים את השפה האישית שהאמנית פיתחה בשנים האחרונות. בשפה זו, שהאוצרת מגדירה כאבסטרקטית לחלוטין אך בנויה היטב, עשויים הציורים משכבות של צבע, ומשיכות המכחול מעצבות את הקומפוזיציות.

נהוג לחשוב כי אנו תופשים רק שלושה מימדים, אולם בתערוכה זו בוחרת דפנה מוריה לבחון דווקא את המימד הרביעי. בראשית המודרניזם עסקו אמנים שונים בנושא המימד הרביעי, אולם בדרך כלל הוא הוגדר בפשטות כמימד הזמן. לעומת זאת, האמנים הפוטוריסטים, הקוביסטים ואחרים עסקו במימד רביעי חללי, וניסו ליצור צללים של אובייקטים ארבעה מימדיים, לדוגמה בעבודה "הזכוכית הגדולה" של מרסל דושאן. פילוסופים ואמנים שונים עסקו באפשרות שקיימים גם מימדים נוספים שאינם ניתנים לתפישה אינטואיטיבית. ישנם מדענים הטוענים כי קיימים יותר מעשרה מימדים מרחביים, שמתוכם אנחנו מסוגלים לתפוש רק שלושה. זו ההזדמנות לנסות לבחון את המימד הרביעי.

מפגש עם האמנית לרגל נעילת התערוכה יתקיים ביום שבת, 28 בפברואר, בשעה 11:00 בבוקר. התערוכה תינעל ב–4 במרס.